

Др Филип Мирић*,

Стручни сарадник за наставу Правног факултета,
Универзитет у Нишу

ПРИКАЗ

Рад примљен: 16.09.2015.

Рад прихваћен: 06.10.2015.

Миомира Костић, Дарко Димовски, Филип Мирић
*„Малолетничка делинквенција кроз призму новинских извештаја
у дневном листу Политика 1904–1941“*, Центар за публикације
Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2015.

Монографија *„Малолетничка делинквенција кроз призму новинских извештаја у дневном листу Политика 1904–1941“*, аутора проф. др Миомире Костић, доц. др Дарка Димовског и др Филипа Мирића представља вредну криминолошко-виктимолошку студију о начинима извештавања и друштвеног реаговања на малолетничку делинквенцију у Краљевини Југославији, у периоду од 1904. до 1941. године. На укупно 316 страна текста аутори су научном методологијом истражили начине извештавања о тако сложеном друштвеном феномену какав је малолетничка делинквенција.

Структурално, монографија се састоји из два дела. У првом делу, који носи назив *„Теоријски приступ“*, аутори анализирају кривичноправни положај малолетника према тада важећем Кривичном законнику Краљевине Југославије из 1929. године. Треба истаћи да се према тада важећем кривичном законодавству пунолетство стицало са навршеном 21. годином. Ове одредбе су се придржавали и новинари пишући своје извештаје о малолетничком криминалитету за дневни лист *Политика*.

Пред ауторима је био нимало лак задатак да прикупе обимну грађу и све новинске извештаје о малолетничкој делинквенцији објављене у дневном листу *Политика*, класификују их и научно обраде. У другом делу рада под насловом *„Емпиријски приступ“*, управо је то учињено – анализирано је укупно 466 чланака о малолетничкој делинквенцији објављених у дневном листу *Политика* у периоду од 1904. до 1941. године. У оквиру овог дела, ради веће систематичности, чланци су подељени, према времену објављивања, на неколико периода: 1904–1923; 1924–1930; 1931–1935; и 1936–1941, а у оквиру њих предметно. Обрађивани су они новински извештаји који се односе на имовински криминалитет малолетника и криминалитет

---

* filip@prafak.ni.ac.rs

насиља, чиме су аутори желели да пружи један садржински потпун преглед новинских извештаја о малолетничком криминалитету и делинквенцији уопште. На основу спроведеног истраживања аутори су у монографији изнели закључке који представљају значајан допринос изучавању начина извештавања о малолетничкој делинквенцији, што је од изузетног значаја како за развој криминологије, тако и за развој новинарства.

Општи закључак аутора је да стручна и општа јавност нису показивале посебно интересовање за тачно извештавање о обиму малолетничке делинквенције тога доба. У дневном листу *Политика*, у посматраном периоду, није објављена ниједна стручна нити научна расправа, односно критички осврт на стање малолетничке делинквенције у Краљевини Југославији с почетка прошлог века. Наравно, није се од новинара могло очекивати да малолетничку делинквенцију и малолетнички криминалитет посматрају на научни начин, уз доследну употребу одговарајуће правне терминологије, али недостатак криминолошких студија указује и на непостојање свести прегалника кривичноправне науке тадашњег времена да је њихова највећа обавеза да утичу на популаризацију и презентацију савремених научних учења и сазнања, и тако допринесу и превенцији криминалитета с једне, и проналажењу адекватног друштвеног одговора на различита противправна понашања младих с друге стране.

Аутори даље наводе да начин извештавања посредно указује на недовољно интересовање за феноменолошке и етиолошке показатеље малолетничке делинквенције. Ниједан од њих малолетничку делинквенцију не посматра на систематичан начин, као глобални друштвени феномен, узимајући у обзир све њене феноменолошке и етиолошке карактеристике. Ово је свакако један од најважнијих недостатака уочених приликом анализе новинских чланака који су били предмет истраживања. У вези са овим треба изнети и једно значајно ограничење. Чињеница да се најчешће извештавало о кривичним делима против имовине и кривичним делима са елементима насиља од стране малолетника, указује само да су ова кривична дела привлачила највећу пажњу јавности. Погрешно би било из ових навода извући закључак да ова кривична дела преовлађују у укупном криминалитету малолетника у посматраном периоду. До оваквих података би се евентуално могло доћи анализом правноснажно окончаних кривичних поступака према малолетницима, што није било предмет интересовања аутора.

Занимљиво је запажање аутора да ниједан чланак посвећен малолетничкој делинквенцији није објављен на насловној страни *Политике*, иако је било новинских текстова који би, судећи по тежини извршеног кривичног дела

и других околности случаја, завређивали да буду објављени на насловној страни. Када је реч о извештавању о криминалитету лица женског пола, уз име малолетнице је обавезно наведено и име њеног оца или мужа, што довољно говори о подређеном положају жена у претежно патријархалном друштву тадашње Југославије. Такође, уочава се и неједнак друштвени положај брачно и ванбрачно рођене деце. Ванбрачно рођење деце је био чест узрок чедоморства. Из свега наведеног се може закључити да је извршење кривичних дела са елементима насиља неретко имало за последицу и смрт жртве, што је у раду посебно објашњено.

У анализираним чланцима уочавају се бројне правописне грешке и употреба архаичних израза. У циљу очувања аутентичности наведених текстова у њима нису вршене језичке и правописне исправке где год је то било могуће. Овакав приступ је свакако допринео већој аутентичности самог рада.

Извештавање о малолетничкој делинквенцији у великој мери одсликава друштвени положај малолетника у Краљевини Југославији у XX веку, а још и више сведочи о начинима друштвеног одговора на ову негативну појаву. Због тога, монографија *„Малолетничка делинквенција кроз призму новинских извештаја у дневном листу Политика 1904–1941“* представља веома значајну студију која на један нов, рекло би се пионирски начин, сагледава феномен малолетничке делинквенције дајући му једну нову историјску, односно свевремену димензију.

IV IN MEMORIAM
